

Hvordan skape trygghet og åpenhet i møte med skeive pasienter og brukere i tjenestene?

Audrey Charlotte Høibråten

Tiltaksleder Rosa kompetanse helse og sosial

Hun/henne

Samfunnsoppdrag:

- FRI ved Rosa kompetanse helse og sosial skal bidra til å forebygge psykisk uhelse gjennom å øke kompetansen om kjønns- og seksualitetsmangfold i helsevesenet.
- Økt kunnskap fremmer trygg tilnærming til tematikken, og målet er at folk lettere kan være åpen om sin orientering/kjønnsidentitet og slik sett få rett hjelp til rett tid.

Rosa kompetanse
helse/sosial

Rosa kompetanse
skole

Rosa kompetanse
justis

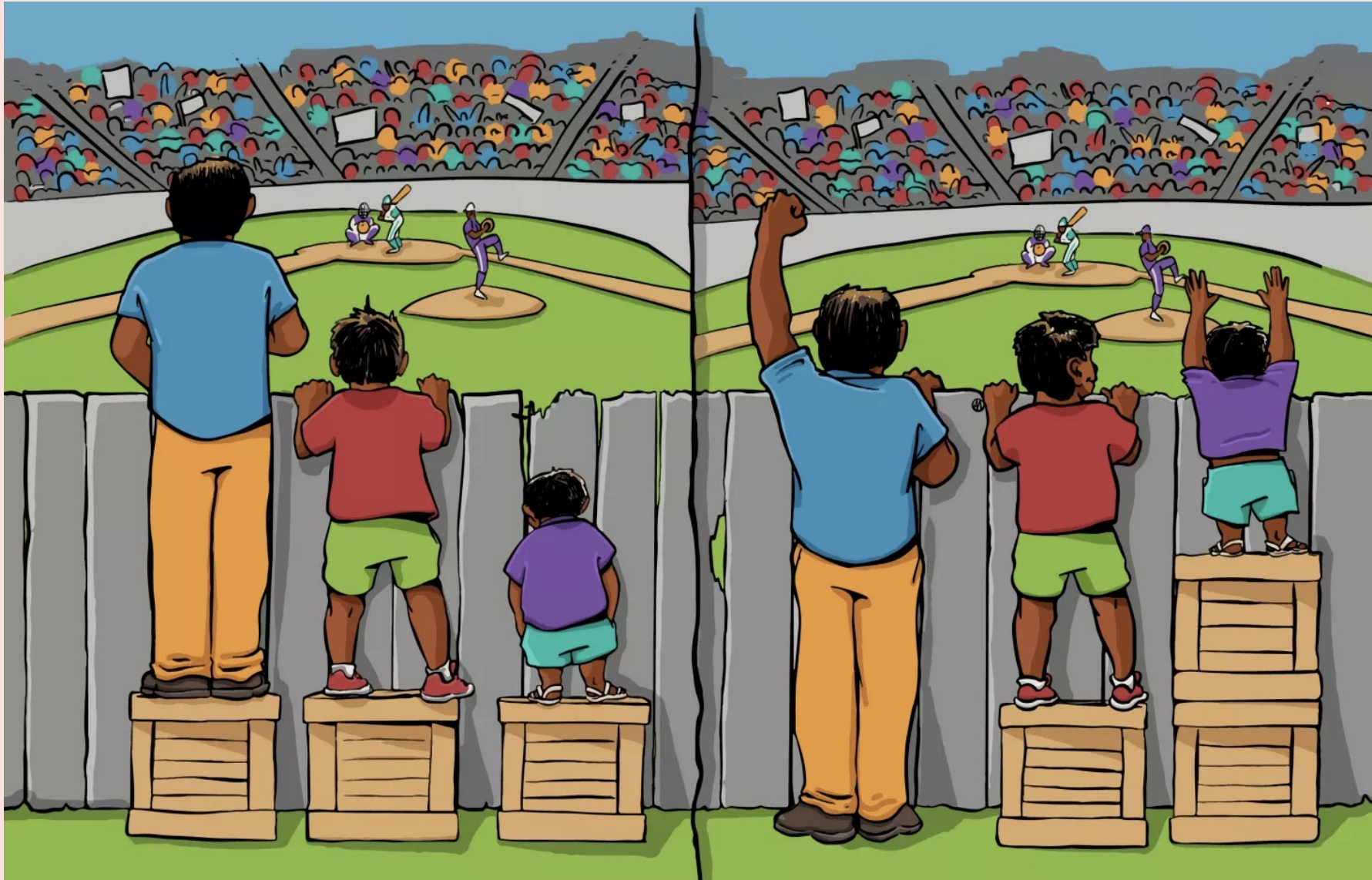
Rosa kompetanse
arbeidsliv

Rosa kompetanse
barnevern

Rosa kompetanse
barnehage

Teori → Empati → Praksis

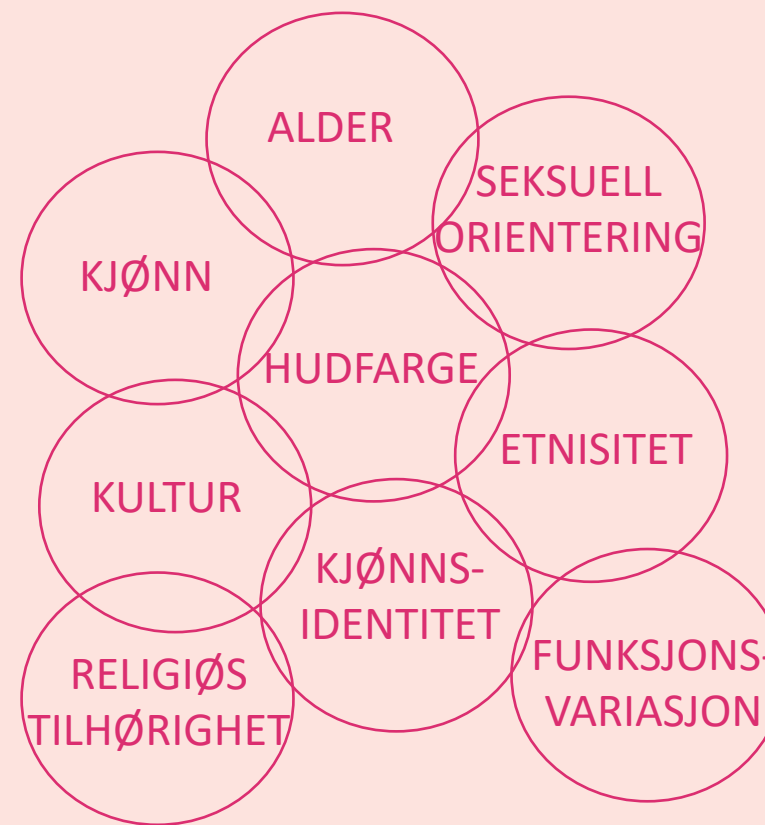
Ingen mennesker er bare én ting!

På med de **interseksjonelle** brillene!

Nyttig verktøy i arbeid med mennesker – bevisstgjøring

Lik behandling vs. *likeverdige* behandling

Status 2024

Nasjonale og internasjonale helse- og levekårsundersøkelser viser at lhbt+-personer er overrepresentert når det gjelder mobbing, rus, voldsutsatthet, psykisk uhelse og suicidalitet.

Vi har også utfordringer knyttet til befolkningens holdninger til skeive.

Minoritetsstress

Stress de av oss med tilhørighet til stigmatiserte grupper utsettes for på grunn av sin minoritetsposisjon.

Minoritetsstress:

Eksterne stressfulle
(negative) hendelser

Forventninger om
negative eksterne
hendelser

Internalisert
homonegativitet
og/eller
transnegativitet

Skjule hvem en er

Beskyttelsesfaktorer og forebygging

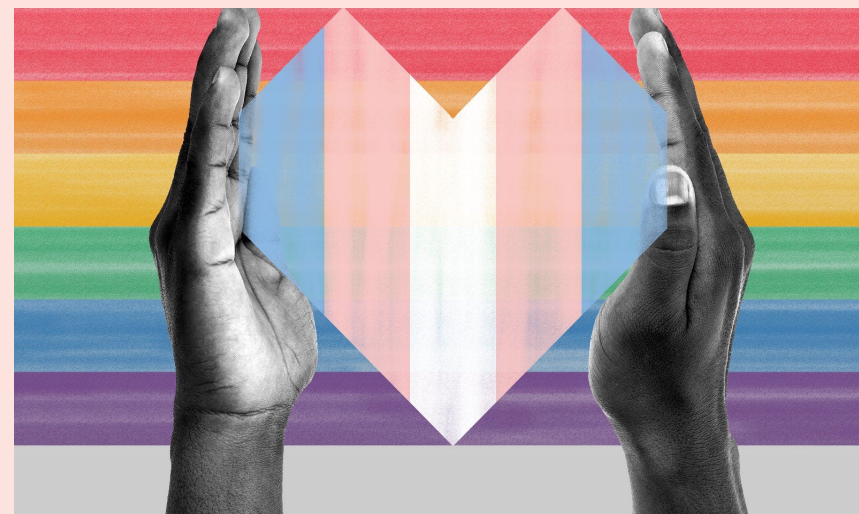
Tre særlige resiliensfaktorer:

1. Minoritetsstolthet
2. Sosial tilhørighet og støtte
3. Åpenhet

Lære å gjenkjenne mikroaggresjoner og minoritetsstress

Omgivelser å speile seg i = synliggjøring og bekreftelse

Interseksjonelle perspektiver hos tjenesteytere, i kollegiet, osv.

FORSLAG TIL INKLUDERENDE PRAKSIS:

Stille åpne spørsmål

Hva betyr det for *deg*?

Hvordan skal jeg omtale deg?

Er det noe du trenger fra meg?

Hvordan ser din familie ut?

Hva trenger du at jeg vet om deg for å gi deg best mulig hjelp videre?

Er det relevant å spørre om dette?

Stille åpne spørsmål

La folk få definere seg selv, prøv å ikke anta noe du ikke vet.

I mange tilfeller er det bedre å stille spørsmål enn å anta feil –
uavhengig av om en kommuniserer med en pasient/bruker eller kollega

Ikke fokuser samtalen/hjelpen du gir på vedkommende sin seksuelle orientering eller kjønnsidentitet, med mindre det er et klart ønske fra vedkommende selv.

Tenke gjennom språket vi bruker

Snakke positivt om minoriteter og mangfold

Ha nulltoleranse for bruk av minoritetsrelaterte skjellsord

Bruke kjønnsnøytrale ord og begreper – som «kjæreste», «partner» i stedet for «han» og «hun». Øv inn formuleringer som «de av oss som».

Tenke gjennom språket vi bruker

Bruk et presist medisinsk språk, eks: «penis» og «vulva» fremfor «mannlige/kvinnelige kjønnsorganer». Eller «genitalier» fremfor «kjønnsorganer».

Bruke rett navn og pronomen. Spør om dette tidlig, og journalfør pasientens foretrukne navn og pronomen

Prøve å ta ansvar for egen usikkerhet

Det hjelper massevis å øve!

...men vi kan alle trå feil i blant –

da er kanskje det viktigste at vi sier unnskyld

RFSL Stockholm & Stockholms län «Uppdrag psykisk helse», *Bra bemötande av HBTQ-personer (håndbok)*, 2018

Bruke symboler

Vis tydelig at tjenestene er lhbt-vennlige, og at det er et trygt og inkluderende sted! – Signaler i omgivelsene, språkbruk, på nettsidene deres, SoMe, etc.

Ha grunnkunnskap

. . . Om **homo- og transnegativitet**, og hvordan det kan påvirke skeive liv og helse. Anerkjenn at negative holdninger fortsatt eksisterer i utstrakt form.

. . . Om **minoritetsstress** og hvordan det påvirker helse og levekår, samt frykten for å møte diskriminering i møte med helsetjenestene.

Bidra til å gi folk tilgang til språk og begrep for å beskrive seg selv.

Husk at skeive kan ha flere minoritetstilhørigheter, ha med deg et interseksjonelt perspektiv i arbeidet ditt. Noen av oss er også særskilt sårbare for å oppleve sammensatt diskriminering.

Vurdere kjønnsnøytrale fasiliteter

Ressurser

Ha kjennskap til relevante skeive ressurser, kompetansemiljøer, organisasjoner, støttesentre, osv.

 ichatten.no

 Skeiv Ungdom
for mangfold / mot diskriminering

Garmeres
@garmeres · Samfunn

Snakk trygt!

ROSA KOMPETANSE

DU KAN GJØRE EN FORSKJELL!

Følg oss gjerne på Facebook

For veiledning i enkeltsaker eller skreddersydde kurs til din arbeidsplass ta kontakt med oss:

charlotte@foreningenfri.no

www.foreningenfri.no/rosa-kompetanse/